

Domarmanual

för vattenpolo

Innehållsförteckning

Förkortningar.....	4
1. Om domarmanualen	4
2. Utbildning.....	4
2.1 Domarutbildning vattenpolo	4
2.2 Fortbildning av befintliga domare.....	4
2.3 Matchning.....	4
2.4 Gradering av domare.....	5
3. Domartillsättning.....	6
3.1 Seniorserier.....	6
3.2 Ungdomsserier	6
3.3 Direktiv för domartillsättning.....	6
3.4 Kallelse till match.....	7
4. Riktlinjer för domare	7
5. Före matchen	8
5.1 Förberedelser.....	8
5.2 Ombyte.....	8
5.3 Matchsekretariatet	8
5.4 Licenskontroll.....	8
5.5 Kontrollera matchutrustning och spelare	8
5.6 Eventuell lottning	9
6. Under matchen	9
6.1 Domarnas agerande	9
6.2 Agerande mot domarkollegor.....	9
7. Efter matchen	9
7.1 Matchprotokoll.....	9
7.2 Registrering av matchresultatet.....	10
7.3 Dialog med spelare.....	10
8. Kommunikation mellan domarna.....	10
8.1 Före matchen	10
8.2 Under matchen	10
8.3 Efter matchen	10
9. Domarnas klädsel	11

10. Utvärdering av domare.....	11
11. Rapportering av bestraffningsärenden	11
12. Ersättning för domare.....	12
12.1 Domararvode.....	12
12.2 Reseersättning	12
13. Regler	13
14. Tävlingsbestämmelser.....	13
15. Frågor	13
16. Vanliga frågor och svar	14

Förkortningar

Följande förkortningar används i denna domarmanual:

SSF Svenska Simförbundet

1. Om domarmanualen

Denna manual är framtagen av SSF för att underlätta för de domare som dömer i serieverksamheten inom svensk vattenpolo samt göra deras roll tydligare. Manualen ska följas så att spelarnas, tränarnas och publikens uppfattning av domarna blir så positiv som möjligt. Domarna inom svensk vattenpolo har även en mycket viktig uppgift i att se till att arrangerande föreningar har korrekt föreskriven matchutrustning samt i övrigt har utrustning i enlighet med gällande tävlingsbestämmelser. Detta är viktigt för att föreningarna inom svensk vattenpolo ska kunna utveckla sina arrangemang.

2. Utbildning

2.1 Domarutbildning vattenpolo

SSF:s domarutbildning heter ”Domarutbildning vattenpolo” och är en kurs för nybörjardomare som alla som vill bli domare i vattenpolo kan anmäla sig till. ”Domarutbildning vattenpolo” är planerad att genomföras minst en gång per år och kursledare utses av SSF.

2.2 Fortbildning av befintliga domare

För att våra domare ska bli uppdaterade på regler som tillkommer så är SSF:s ambition att löpande utbilda våra befintliga domare. En sådan fortbildning sker enligt plan som fastställs av SSF.

2.3 Matchning

För att utvecklas så mycket som möjligt som domare så behöver man döma så många matcher som möjligt. Eftersom antalet matcher inom svensk vattenpolo är begränsat så uppmanas alla domare som har ambitionen att utvecklas att närvara på lagens träningar för att ställa upp som domare där. På så sätt så finns det möjlighet att få mer matchträning och snabbare bli en bättre domare.

2.4 Gradering av domare

Domare inom svensk vattenpolo graderas in i följande nivåer:

- A-domare

Domare som får döma matcher i seniorserier.

- B-domare

Domare som får döma slutspelsmatcher i ungdomsserierna samt i seniormatcher tillsammans med en A-domare.

- C-domare

Domare som får döma matcher i grundserien för ungdomar samt slutspelsmatcher i ungdomsserierna tillsammans med en B-domare.

Följande kriterier ska uppfyllas för att bli domare i de olika kategorierna:

- A-domare

Genomgången ”Domarutbildning vattenpolo” samt 4 st. utvärderade matcher som B-domare av en av SSF:s utsedd domarutvärderare med godkänt resultat.

- B-domare

Genomgången ”Domarutbildning vattenpolo” samt 4 st. utvärderade matcher som C-domare av en av SSF:s utsedd domarutvärderare med godkänt resultat.

- C-domare

Genomgången ”Domarutbildning vattenpolo”.

Tidigare genomgången domarutbildning anordnad av SSF får tillgodoräknas som ”Domarutbildning vattenpolo”.

En A-domare ska döma minst 5 matcher per år för att få behålla sin status. I detta kan räknas både svenska och internationella matcher. Om en A-domare inte dömer minst 5 matcher per år så ska domaren placeras i en lägre kategori. Om en B-domare som tidigare har graderats som A-domare vill bli A-domare igen, så ska han döma minst 4 st. matcher på sin nivå men behöver inte utvärderas under dessa. Denna domare ska då upplysa SSF om att han vill bli uppgraderad.

Domarna inom svensk vattenpolo graderas av domaransvarig i Poloutskottet och samtliga domare på domarlistan ska få information om vilken kategori de tillhör. Om en domare vill bli utvärderad i sin kategori så kontaktar denne SSF eller domaransvarig i Poloutskottet för att bli tilldelad en utvärderare.

3. Domartillsättning

3.1 Seniorserier

I seniorserierna samt i slutspelen för ungdomar får domarna sina uppdrag tilldelade av en domartillsättare som är utsedd av SSF. Detta uppdrag ligger på en ideell person och ligger utanför kansliets uppgifter. Tillsättningen av dessa domare läggs in i FX av domartillsättaren.

3.2 Ungdomsserier

I grundserien i ungdomsserierna så tillsätts domarna av respektive arrangör.

3.3 Direktiv för domartillsättning

Domartillsättningen inom svensk vattenpolo ska ske enligt följande direktiv:

- Endast utbildade domare ska tilldelas uppdrag i seniorserierna.
- Domare ska tillsättas enligt den kategori de tillhör.
- Till alla seniormatcher ska två domare tillsättas.
- Domare som inte dömer 5 matcher per år ska komma i andra hand vad gäller tillsättning till Elitseriematcher.
- Domare som missköter sitt uppdrag genom att t.ex. komma för sent till matcher eller använder fel utrustning ska komma i andra hand.
- Domarna ska i möjligaste mån inte döma flera matcher efter varandra.

Domare som har ett egenintresse i matchen ska i möjligaste mån inte tilldelas en sådan match. Exempel på detta är:

- Domare som har en närstående person (sambo, syskon etc.) i ett av lagen.
- Domare som de senaste två åren har varit aktiv i ett av lagens förening.
- Domare som deltar som spelare i samma serie som matchen avser.

I undantagsfall så kan dessa riktlinjer frångås. Ett sådant exempel är om det inte finns en annan domare att få tag i till den aktuella matchen.

3.4 Kallelse till match

Domartillsättning sker från och med säsongen 2014/2015 genom FX. Domartillsättaren lägger in respektive domares uppdrag i databasen.

4. Riktlinjer för domare

Följande riktlinjer är viktiga för domare att ta hänsyn till inom svensk vattenpolo:

- Domarna ska ha svensk vattenpolos bästa i åtanke.
- Domarna ska ha spelarnas och ledarnas bästa i åtanke.
- Domarna ska ha ett positivt synsätt.
- Domarna ska omedelbart stävja osportsligt beteende.
- Domarna ska komma så väl förberedda som möjligt till match.
- Domarna ska se till att matchutrustning är i enlighet med gällande tävlingsbestämmelser.
- Domarna ska ta ansvar för att kontrollera att alla spelare i protokollet är licensierade.
- Domarna ska se till så att protokollet blir ordentligt ifyllt.
- Domarna ska se till att alltid döma i rätt kläder.
- Domarna ska alltid agera respektfullt mot sina domarkollegor. Detta gäller även om man som domare sitter på läktaren som åskådare.

5. Före matchen

5.1 Förberedelser

De domare som dömer en match i seriesystemet inom svensk vattenpolo ska vara på plats och ombytta senast 30 minuter före matchstart för att i god tid kunna göra de förberedelser som krävs. Se även till att alltid ha ett trevligt bemötande mot lagen som ska spela genom att t.ex. hälsa på lagens tränare innan match.

5.2 Ombyte

Domarna ska antingen komma ombytta till simhallen eller byta om i ett tilldelat omklädningsrum. För att vår sport ska ge ett så proffsig intryck som möjligt så ska domarna aldrig byta om på läktaren där spelare eller åskådare kan se dem. Detta gäller även ombyte efter matchen.

5.3 Matchsekretariatet

Det är viktigt att domarna har en kommunikation med sekretariatet innan matchen för att försäkra sig om att de som sitter i sekretariatet har klart för sig vad deras uppgifter är. Om domarna märker att det sitter personer i sekretariatet som de anser inte har tillräckliga kunskaper för uppgiften så ska detta påtalas för den förening som har ansvaret för att tillsätta personer till sekretariatet.

5.4 Licenskontroll

Innan matchstart ska domarna kontrollera så att de spelare som skrivs in i matchprotokollet är spelklara och har licens. Denna kontroll kan underlättas av lagen genom att spelklarlistor lämnas till sekretariatet. Om domarna ser att det finns spelare som inte är spelklara för ett lag som ska spela match så ska domaren se till så att lagets tränare meddelas detta. Matcher ska inte spelas med spelare som inte är tillåtna att spela och det är domarnas ansvar att se till att detta följs.

Domarna ansvar dock inte för att det är samma person som skrivs in i protokollet som faktiskt spelar matchen utan det är föreningen som tar konsekvenserna för brott mot licens- eller åldersbestämmelserna.

5.5 Kontrollera matchutrustning och spelare

Domarna har som uppgift att innan matchstart kontrollera att banmarkeringarna (2 meter och 5 meter) är korrekt utsatta. Domarna ska även kontrollera att näten i målen är hela och att all övrig matchutrustning är på plats enligt § 49, Tävlingsbestämmelser för vattenpolo. Om matchdomarna upptäcker något fel i samband med denna kontroll så ska detta omgående åtgärdas. Om felet är sådant att det inte omedelbart går att åtgärda så ska domarna rapportera detta till SSF.

Domarna ska även kontrollera naglar, ringar, halskedjor m.m. på spelarna innan matchen så att inga spelare kan skada sina motståndare. Domarna ska då också kontrollera så att inga spelare är insmorda med fett eller dylikt.

5.6 Eventuell lottning

Normalt sett så börjar laget med vita mössor till vänster om sekretariatet. Dock görs ett undantag från denna regel om den ena sidan av bassängen är så pass grund att spelarna kan bottna där. I så fall genomför domarna en lottning mellan lagens båda lagkaptener om vilket lag som börjar på vilken sida.

Om lagen inte har vita mössor så får hemmalaget välja mössor medan bortalaget anpassar sig. Viktigt är att mössorna är så pass åtskiljda i färg att de inte är förväxlingsbara.

6. Under matchen

Under matchen så har domarna kontroll över den och det är alltid domarens bedömning som gäller.

6.1 Domarnas agerande

Viktigt att ha i åtanke är att du som domare representerar SSF och domarens roll är att leda matchen, inte att ta över den. Därför är det speciellt viktigt att inte gå i svaromål mot spelare som blir upprörda över något domslut utan domarna ska alltid behålla lugnet och visa att de har kontroll över situationen. En bra domare kännetecknas av ett lugnt och metodiskt agerande vilket även inger respekt hos spelare och ledare.

6.2 Agerande mot domarkollegor

När du är domare inom svensk vattenpolo så innebär det att du representerar domarkåren både när du dömer en match och när du sitter på läktaren som åskådare. För att det ska vara en så bra anda som möjligt mellan domarna inom svensk vattenpolo så är det viktigt att man som domare inte sitter på läktaren och skriker åt en domarkollega över domslut som man tycker är felaktiga. Om du som domare upptäcker att en av dina kollegor gör ett misstag så är det bra att poängtera detta i lugn och ro efter matchen i utbildningssyfte, men ingen blir bättre av att man sitter och skriker på en domare när det tas felaktiga domslut. Alla inom svensk vattenpolo ska behandlas med respekt och det gäller även domarna.

7. Efter matchen

Se till att efter matchen tacka sekretariatet och din domarkollega för genomförd match. Domarna ska sedan vara kvar i simhallen i ca 30 minuter för att göra det efterarbete som krävs.

7.1 Matchprotokoll

Det är domarnas ansvar att matchprotokollet kontrolleras efter matchen innan det signeras. Det ska vara korrekt ifyllt och det är även viktigt att det syns vilka spelare som har spelat.

Om domarna inte kan tyda vem det är som har spelat p.g.a. slarvig handstil så ska detta påtalas för sekretariatet och åtgärdas. Eventuella kommentarer (t.ex. rött kort och dylikt) måste även skrivas in i protokollet.

7.2 Registrering av matchresultatet

Arrangerande förening registrerar matchresultatet i FX. Se till så att föreningen kan ta en kopia eller likande på matchprotokollet.

7.3 Dialog med spelare

Efter matchen så kan det komma kritik från spelare eller ledare till de domare som dömt matchen. Eftersom spelarna och ledarna direkt efter en match bär på mycket känslor från matchen så är ett bra riktmärke att avvakta minst 30 minuter innan en eventuell dialog med spelare eller ledare tas. Det är viktigt att domarna kan ha en bra dialog med spelare och ledare men det är också viktigt att den förs med sakliga åsikter och inte styrs för mycket av upprörda känslor. Om en spelare eller ledare vill veta varför ett specifikt domslut har tagits, så bör du som domare på ett lugnt och sakligt sätt upplysa om hur du såg på situationen och varför beslutet tagits.

En dialog med spelare eller ledare ska dock inte tas om domaren finner det olämpligt att göra det med tanke på situationen. Om en spelare eller ledare är alltför upprörd så att domaren anser att det inte går att föra en saklig dialog, så är det bättre att inte diskutera vid den tidpunkten.

8. Kommunikation mellan domarna

För att tillsammans med sin domarkollega genomföra en så pass bra domarinsats som möjligt så är det viktigt att man har en dialog med varandra före, under och efter matchen.

8.1 Före matchen

Domarna ska se till att det avsätts tid till att kort prata ihop sig innan matchen för att se om det finns något speciellt att tänka på eller ta upp.

8.2 Under matchen

Under matchen så bör även domarna ha en dialog med varandra under matchens pauser för att se om det finns något att diskutera igenom.

8.3 Efter matchen

Efter matchen så ska även domarna avsätta tid för att tillsammans reflektera över domarinsatsen. Vad gick bra? Vad kan göras bättre till nästa match?

9. Domarnas klädsel

Domarna i seniorserierna ska döma i kläder som är framtagna av SSF. I ungdomsserierna så är kravet att domarna har kläder som är lämpliga för ändamålet. Det är viktigt att domare klär sig i kläder som ser professionella ut, dvs. vita byxor och vit tröja. Shorts är t.ex. ett klädesplagg som ger ett hafsigt intryck och ska inte användas.

10. Utvärdering av domare

För att domarna inom svensk vattenpolo ska kunna utvecklas så behöver de även utvärderas. Detta är viktigt både för våra högst rankade domare och våra nybörjardomare. Våra nybörjardomare som vill graderas högre kommer även att få en naturlig utvärdering i samband med att de får en utvärderare som är med dem på 4 st. matcher.

För att praktiskt kunna utvärdera domare i seriesystemet så kan den ena domaren utvärdera den andra domaren under en match. Den aktuella matchdomaren ska då meddelas att han eller hon kommer att utvärderas så att de kan avsätta tid efter matchen till detta.

Följande punkter ska beröras under en utvärdering av en domare:

- Domarens agerande (hur är domarens kroppsspråk, pondus etc.).
- Domarens bedömningar och regeltolkningar (är domarens bedömningar korrekta?).
- Domarens fokus på spelplanen (tittar domaren på rätt saker på spelplanen?).

11. Rapportering av bestraffningsärenden

Förseelser som automatiskt ger en matchs avstängning (brutalt spel och grovt osportsligt uppträdande) ska meddelas vattenpoloansvarig på SSF efter matchen och bestraffningen anses verkställd i och med domslutet. SSF skickar ut ett meddelande till berörda parter och avstängningen anslås på SSF:s hemsida.

Förseelser som bedöms som så grova att mer än en matchs avstängning skulle kunna komma ifråga ska även de rapporteras till vattenpoloansvarig på SSF, dock i ett separat mejl. Spelaren eller ledaren stängs automatiskt av i en match och ytterligare påföljd beslutas av SSF.

Om nästkommande match är inom tre dagar så ska förseelsen rapporteras till SSF samt Domarkommittéen, som även har möjlighet att fatta beslut i frågan. Domarkommittéen består av kontaktpersonerna i punkten 15.

Det är alltid matchdomarnas uppgift att rapportera händelserna till SSF.

12. Ersättning för domare

12.1 Domararvode

Domaravoden till domare som är tillsatta av SSF:s utsedde domartillsättare får sitt arvode samt reseersättning utbetalt av SSF.

Domarna som dömer dessa matcher skickar in en arvodesräkning som finns på SSF:s hemsida där domaren fyller i belopp och eventuell ersättning för sin resa.

I ungdomsseriernas grundserie står arrangerande förening för domarnas ersättning.

Följande ersättningsnivåer gäller för domare i vattenpolo:

Seniormatcher

Match 300 kr

Ungdomsmatcher

Match 200 kr

Domarutvärderare (ej i samband med egen dömning under turneringshelg)

Match 100 kr

Arvodesräkningen går att hitta under följande länk:

http://iof3.idrottonline.se/ImageVaultFiles/id_67743/cf_104/Reser-kning.PDF

12.2 Reseersättning

Tillresande domare får reseersättning med 18,50 kr per mil. För att räknas som tillresande så krävs att domaren har minst 50 kilometers resväg till matchen. Reseersättningen betalas ut genom att domaren skickar in en reseräkning till SSF. Reseräkningen går att hitta under följande länk:

http://iof3.idrottonline.se/ImageVaultFiles/id_67743/cf_104/Reser-kning.PDF

13. Regler

En domare ska kunna de grundläggande reglerna för att klara av att döma en match i vattenpolo. Se dock till att alltid ha en kopia av regelboken till hands och regelboken finns även på SSF:s hemsida under länken:

http://iof3.idrottonline.se/ImageVaultFiles/id_77317/cf_104/Nya_poloregler_2013-17.PDF

14. Tävlingsbestämmelser

De domare som dömer i serierna ska vara de som är ”experter” på gällande tävlingsbestämmelser. Se gärna till att alltid ha en tillgänglig kopia på gällande tävlingsbestämmelser med dig till matcherna, om det skulle uppstå frågor kring detta. Detta är extra viktigt i seniorserierna.

Tävlingsbestämmelserna finns även att läsa på SSF:s hemsida under följande länk:

http://iof3.idrottonline.se/ImageVaultFiles/id_90912/cf_104/T-vlingsbest-mmelser_f-r_vattenpolo.PDF

15. Frågor

Vid frågor och funderingar kring regler, bedömningar eller annat som har med dömning att göra så hänvisas till domar- och regelansvarig i Poloutskottet, Lars Tannerfalk, alternativt till svensk vattenpolos två internationella domare, Fredrik Månsson och Fredrik Armins. Dessa personer nås på nedanstående kontaktuppgifter.

Lars Tannerfalk

Hem: 033-25 83 30

Mobil: 076-886 69 83

E-mail: lars.tannerfalk@hotmail.se

Fredrik Armins

Mobil: 076-724 70 96

E-mail: fredrik.armins@sbseating.com

Fredrik Månsson

Mobil: 070-590 59 46

E-mail: dfredrikmansson@gmail.com

16. Vanliga frågor och svar

Här är samlat några av de vanligaste frågor som kan uppstå när du som domare dömer i serierna. Det finns säkert många fler frågor som man som domare behöver få svar på och då hänvisas till kontaktpersonerna i punkten 15.

Jag kan inte döma en match som jag har blivit tilldelad. Vad gör jag?

Svar: Så fort du vet att du inte har möjlighet att döma en tilldelad match så kontaktar du antingen SSF:s domartillsättare eller den förening som du blivit tillsatt av.

Jag är sen till en match som jag ska döma. Vad gör jag?

Svar: Ring först till din eventuelle domarkollega. Om du inte får tag i honom eller henne så försöker du kontakta ledarna för de lag som ska spela och i sista hand personalen i simhallen.

Min kollega har inte dykt upp när matchen ska starta. Vad gör jag?

Svar: Försök först få tag på din domarkollega. Om det inte lyckas så försök att kolla om det finns någon annan i simhallen som kan hjälpa till. I första hand ska en utbildad domare döma matchen men om det inte finns någon på plats så finns i vissa fall möjligheten att döma matchen på egen hand.

Bara ett lag är på plats när matchen ska börja. Vad gör jag?

Svar: Försök få tag i det lag som saknas. Om de meddelar att de är på väg så försök att få matchen spelad eftersom det kan förekomma legitima anledningar till att de är försenade. Om domarna inte får tag i laget som saknas, vänta i 20 minuter och sedan blir det "walk over" enligt § 42, Tävlingsbestämmelser för vattenpolo.

Vad gör jag om jag upptäcker att matchutrustningen är trasig?

Svar: Försök i första hand att åtgärda felet på plats. Om inte det hjälper så skriver du en rapport till SSF med en beskrivning över vad som inte fungerat.

Vad gör jag om sekretariatet inte sköter sina uppgifter?

Svar: Prata med ansvarig i föreningen och försök att lösa problemet. Om problemet kvarstår, se över om det finns möjlighet att byta ut sekretariatet. Om problemet inte går att åtgärda så ska matchen fortsätta och händelsen rapporteras till SSF.

Kan jag avbryta en match på grund av dåligt uppträdande av spelare, tränare eller publik?

Svar: Ja. Du måste dock alltid meddela detta till SSF. Du kan även avbryta en match och sedan välja att fortsätta den om problemen avhjälpats, vilket är att föredra. Du ska dock fortfarande anmäla detta till SSF.

Hur går jag tillväga för att skriva en rapport när en spelare eller ledare har blivit avstängd eller på annat sätt uppträtt osportsligt?

Svar: Som domare så gör du en notering på baksidan av protokollet om händelsen och meddelar även SSF. Om det är ett elektroniskt protokoll så skriver du ned omständigheterna kring händelsen och skickar in till SSF i ett mejl.

Jag är en C-domare och vill få chansen att bli B-domare. Hur går jag tillväga?

Svar: Då kontaktar du SSF eller domaransvarig i Poloutskottet för att bli tilldelad en person som ska utvärdera dig. Du behöver genomföra 4 st. utvärderade matcher med godkänt resultat på din nivå för att komma upp till nästa nivå.

Svenska Simförbundet önskar med denna manual alla domare lycka till och vill tacka alla som gör ett stort jobb med att döma matcherna inom svensk vattenpolo. Utan våra hängivna domare så skulle det inte finnas någon serieverksamhet överhuvudtaget.